บทที่ 8
การจัดหน้าหนังสือพิมพ์

งานของฝ่ายจัดหน้าเริ่มต้นจากการที่บรรณาธิการฝ่ายจัดหน้าได้รับบรรณาธิกรณ์สารมาครบถ้วนหรือคาดประมาณได้ว่าครบ ฝ่ายจัดหน้าจะทำการกำหนดหรือออกแบบหน้าพิมพ์ โดยนำเอาสารต่างๆ เช่น ข่าว สารคดี บทความ ภาพ โฆษณา ฯลฯ มาบรรจุลงในหน้าพิมพ์ให้ลงตัว สวยงาม สะดุดตา และดึงดูดผู้อ่าน โดยยังคงคุณค่าความสำคัญของเรื่องในด้านวารสารศาสตร์ไว้

ขนาดของหน้าพิมพ์

ขนาดของหน้าพิมพ์สำหรับจัดหน้าหนังสือพิมพ์มี 2 ขนาดใหญ่ๆ ได้แก่ ขนาดของหนังสือพิมพ์มาตรฐาน และขนาดของหนังสือพิมพ์ขนาดเล็ก

หนังสือพิมพ์มาตรฐาน (Standard Size) บางครั้งเรียกว่า หนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่ (Full Size Broadsheet) มีขนาดของหน้าประมาณ 15 x 22 นิ้ว ส่วนหนังสือพิมพ์ขนาดเล็ก (Tabloid) มีขนาดของหน้าพิมพ์ประมาณครึ่งหนึ่งตามแนวนอนของขนาดใหญ่ คือ 11 x 15 นิ้ว

การแบ่งคอลัมน์

ถ้าหยิบหนังสือพิมพ์มาอ่าน จะเห็นว่า ขนาดของหน้าพิมพ์จากซ้ายไปขวา มีเนื้อที่มาก ไม่มีหนังสือพิมพ์ฉบับใด พิมพ์ตัวหนังสือจากซ้ายไปขวาเป็นข้อความติดต่อกัน แต่จะแบ่งข้อความเป็นช่วงๆ แต่ละช่วงจะกว้างเท่าใดนั้น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมโดยคิดจากความสะดวกในการอ่านและการจัดหน้าเป็นหลัก ช่วงที่แบ่งไว้นี้เรียกว่า "คอลัมน์" หนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่อาจมีจำนวนคอลัมน์มาก ตั้งแต่ 8 - 12 คอลัมน์ ในขณะที่หนังสือพิมพ์ขนาดเล็กอาจแบ่งออกเป็น 4 - 8 คอลัมน์

การแบ่งคอลัมน์ของหนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่

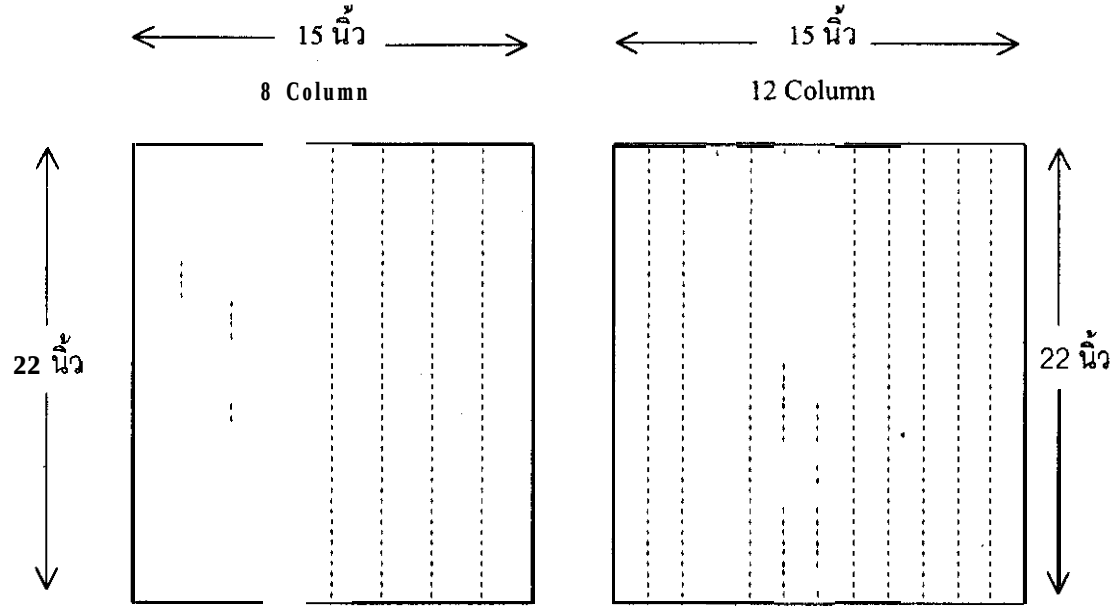

การแบ่งคอลัมน์ของหนังสือพิมพ์ขนาดเล็ก

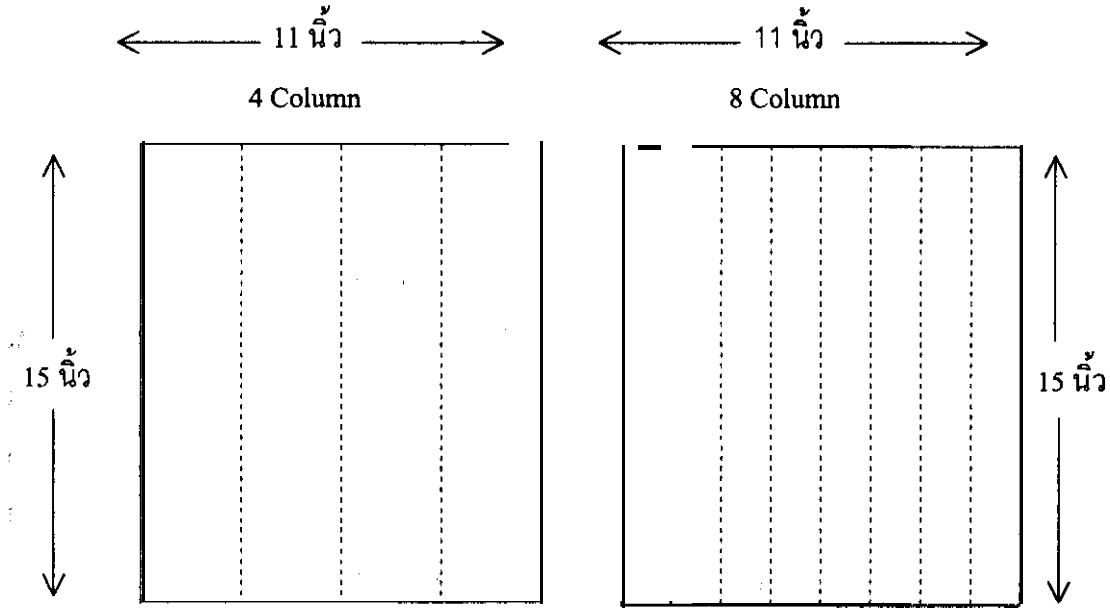

จะเห็นได้ว่าบนขนาดของหน้าพิมพ์ที่เท่ากันถ้าแบ่งจำนวนคอลัมน์น้อย ความกว้างของแต่ละคอลัมน์จะมากขึ้น แต่ถ้าแบ่งจำนวนคอลัมน์มาก ความกว้างของคอลัมน์จะลดลง (หน่วยวัดความกว้างของคอลัมน์ คือ ไพก้า (pica) เป็นหน่วยทางการพิมพ์) การจะแบ่งออกเป็นกี่คอลัมน์ขึ้นอยู่กับนโยบายของหนังสือพิมพ์ รูปลักษณ์ที่ต้องการความสะดวกในการทำงาน และความสะดวกในการอ่าน ในหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกัน การแบ่งคอลัมน์ของหน้า 1 อาจจะเหมือนหรือแตกต่างจากหน้าในก็ได้

วัตถุประสงค์ของการจัดหน้า

1. ทำให้หน้าพิมพ์มีระเบียบสวยงามและน่าสนใจ แต่ละวันมีข่าวสารจำนวนมากที่จะตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์ การจัดทำหนังสือพิมพ์เป็นไปอย่างรีบเร่ง ฝ่ายจัดหน้าจึงจำเป็นต้องจัดสรรให้เป็นระเบียบ แล้วทำแบบร่าง (Dummy) กำหนดเนื้อที่ให้กับข่าวสารแต่ละชิ้น กำหนดขนาดและแบบของตัวอักษร ขนาดของภาพ ฯลฯ โดยใช้หลักการด้านวารสารศาสตร์และด้านศิลปะ เพื่อให้หน้าพิมพ์สวยงาม มองดูแล้วน่าสนใจ น่าซื้อ สะดวกต่อการอ่าน

2. ลำดับความสำคัญของข่าว และสารอื่นๆ บรรณาธิการจะคัดเลือกข่าวที่มีความสำคัญมากน้อยตามลำดับ ฝ่ายจัดหน้าจะจัดเนื้อที่และตำแหน่งของหน้าพิมพ์สำหรับข่าวแต่ละชิ้นให้สัมพันธ์กับความสำคัญของข่าว โดยให้เนื้อที่แก่ข่าวสำคัญ ข่าวใหญ่มากกว่าข่าวเล็ก วางชิ้นข่าวสำคัญบนตำแหน่งหน้าพิมพ์ที่เด่นกว่า การจัดหน้าที่ดีจะช่วยผู้อ่านให้สะดุดตาข่าวใหญ่ก่อน และสามารถอ่านข่าวอื่นๆ ได้อย่างสะดวก สำหรับสารอื่นๆ เช่น ภาพ บทความ และโฆษณาก็จะได้รับการพิจารณาถึงลำดับความสำคัญเช่นเดียวกันแต่ไม่เคร่งครัดมากเท่ากับข่าว

3. สร้างเอกลักษณ์ให้หนังสือพิมพ์ ผู้อ่านมักจะเคยชินและจำหนังสือพิมพ์ได้ โดยบางครั้งไม่จำเป็นต้องดูชื่อหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เนื่องจากหนังสือพิมพ์ได้สร้างบุคลิกของตนขึ้นมาจนกลายเป็นเอกลักษณ์ ทำให้ผู้อ่านรู้จัก คุ้นเคย เอกลักษณ์ของหนังสือพิมพ์เกิดขึ้นจากทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏบนหน้าพิมพ์ เช่น ขนาดของหนังสือพิมพ์ จำนวนหน้า รูปแบบของตัวอักษรที่นิยมใช้ สี แนวของภาพที่เสนอ แนวของถ้อยคำที่ใช้พาดหัวข่าว รูปแบบของการจัดหน้าหนังสือพิมพ์ ฯลฯ

4. ส่งเสริมการอ่าน หน้าพิมพ์ที่มีระเบียบ สวยงาม ลำดับความสำคัญของข่าวและเรื่องไว้อย่างดี และมีเอกลักษณ์ ทำให้ผู้อ่านคุ้นเคย อ่านง่าย และอยากอ่าน สร้างนิสัยการอ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ซึ่งนิสัยการอ่านเป็นคุณสมบัติสำคัญที่จะสร้างคนให้มีความรู้และวิจารณญาณที่ดี

ตำแหน่งสำคัญบนหน้าพิมพ์

หนังสือพิมพ์มีจำนวนหน้ามากน้อยแตกต่างกันไปแล้วแต่ชื่อหนังสือพิมพ์และวันที่จำหน่าย หนังสือพิมพ์บางชื่อมีหน้าพิเศษเพิ่มสำหรับฉบับวันหยุด บนหนังสือพิมพ์แต่ละหน้านั้นจะใช้สำหรับตีพิมพ์ภาพ ข่าว พาดหัว ข้อความต่างๆ ฯลฯ ซึ่งมีจำนวนมากและมีลำดับความสำคัญแตกต่างกันไป (บรรณาธิการเป็นผู้จัดลำดับความสำคัญของข่าว เรื่องราว ฯลฯ) เมื่อฝ่ายจัดหน้านำสารเหล่านั้นมาจัด จักต้องมีความเข้าใจและส่งเสริม หรือเน้นความเด่นของข่าวใหญ่ ในขณะที่ไม่ลืมข่าวเล็ก

ตำแหน่งสำคัญบนหน้าเดี่ยว

หนังสือพิมพ์จะมีรอยพับครึ่งตรงกลางแบ่งหน้าออกเป็นซ้ายและขวา ถ้าดูเฉพาะหน้าเดี่ยว เช่น หน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ ตำแหน่งที่น่าสนใจที่สุดคือ ตำแหน่ง Optical Center

Optical Center คือ จุดที่อยู่ด้านบนเหนือกึ่งกลางของหน้าพิมพ์ เมื่อแบ่งหน้าพิมพ์ออกเป็นสี่ส่วนเท่าๆ กัน

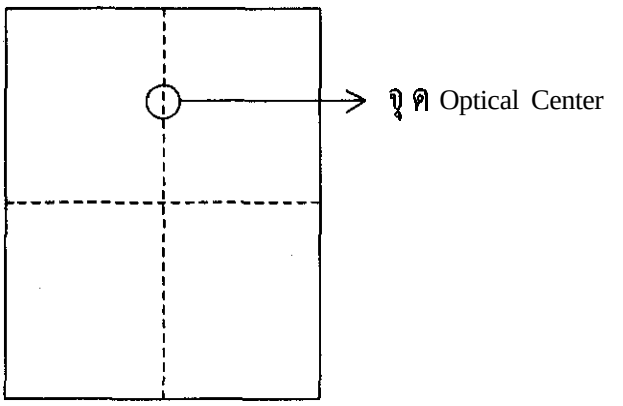

การทดลองเพื่อยืนยันความเด่นของตำแหน่งจุด Optical Center อาจทำได้ง่ายๆ โดยนำกระดาษเปล่ามา 1 แผ่นแล้วให้คนวาดภาพ เขียนหัวเรื่อง หรือประทับตราลงบนกระดาษนั้น จะพบว่าคนส่วนใหญ่ จะเขียนอยู่บริเวณ Optical Center

ความรู้ดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดหน้าเดี่ยว เช่น หน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ หน้าปกของนิตยสารและวารสาร .หลักเกณฑ์กว้างๆ ก็คือ วางชื่อสิ่งพิมพ์ ภาพ พาดหัวข่าวหรือหัวเรื่องที่ต้องการเน้นไว้ที่จุด Optical Center หรือใกล้เคียง

ตำแหน่งสำคัญบนหน้าคู่

ปกติเมื่อเปิดหนังสือกางออกจะเห็นว่า มีหน้าซ้ายมือและหน้าขวามือ ในที่นี้เรียกซ้ายขวาตามซ้ายขวาของผู้อ่าน หน้าซ้ายมือนั้นตามธรรมเนียมแล้วจะเป็นหน้าที่เป็นเลขคู่ หน้าขวามือนั้นจะเป็นเลขคี่ ปัญหาว่าความสนใจของคนจะมีที่หน้าซ้ายมือหรือหน้าขวามือมากกว่ากัน

สำหรับหนังสือเล่มและนิตยสารจะมีความรู้สึกเหมือนกัน คือ มีความรู้สึกว่าหน้าขวามือสำคัญกว่า เพราะเป็นหน้าที่อยู่บนปกหนังสือเมื่อปิดปก และเมื่อเปิดอ่านทีละแผ่นแล้วสายตาจะตกลงบนหน้าขวามือก่อนเสมอไป จึงได้กำหนดให้หน้า 1 เป็นหน้าขวามือ การออกแบบหนังสือในยุคแรกๆ จึงเน้นความสำคัญที่หน้าขวามือมากกว่าหน้าซ้ายมือ การขึ้นบทใหม่ ขึ้นเรื่องใหม่มักขึ้นที่หน้าขวามือ การเล่นตัวหนังสือหัวเรื่อง และภาพเริ่มที่หน้าขวามือทั้งสิ้น หน้าซ้ายมือมักปล่อยไปตามอัตโนมัติ คือ เป็นหน้าที่มีเรื่องต่อจากหน้าขวามือ การเรียงเรื่องหรือจัดคอลัมน์จึงมักมิได้ออกแบบอะไรเป็นพิเศษ

แต่ความรู้สึกนี้ได้เปลี่ยนแปลงไป จากการศึกษาถึงลักษณะการอ่านหนังสือ นิตยสารและหนังสือพิมพ์ พบว่าในขณะหนึ่งผู้อ่านจะเห็นหน้าซ้ายมือและหน้าขวามือพร้อมๆ กันทุกๆ ช่วงตอนของการกางหนังสือ ดังนั้น นักออกแบบหนังสือในยุคหลังๆ ได้เกิดความคิดว่าสายตาจะตกที่ใดก่อนไม่สำคัญ เมื่อชั่วขณะหนึ่งผู้อ่านจะต้องเห็นหน้าซ้ายมือและขวามือสองหน้าพร้อมกัน การออกแบบจึงได้ถือว่าหน้าทั้งสองหน้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะมีการวางหัวเรื่องคาบเกี่ยวกันบ้าง มีภาพคาบเกี่ยวเชื่อมโยงกันบ้าง ทำให้ดูสองหน้านั้นผูกพันเป็น

หน่วยเดียวกัน และจากลักษณะการเขียนหนังสือภาษาไทย เราเขียนจากซ้ายไปขวา ผู้อ่านก็จะต้องมาเริ่มต้นอ่านจากหน้าซ้ายมือ การออกแบบก็ต้องมีจุดย้ำทางหน้าซ้ายมือให้เด่นชัดขึ้น ความสำคัญของหน้าซ้ายมือจึงมีมากขึ้น ในลักษณะของการออกแบบหนังสือใหม่ๆ หน้าซ้ายมือและหน้าขวามือจะมีความสำคัญพอๆ กัน หรือบางครั้งหน้าซ้ายมือจะมีความสำคัญและดึงดูดความสนใจได้มากกว่าหน้าขวามือเสียอีก

สำหรับหนังสือพิมพ์นั้นหน้าซ้ายมือและหน้าขวามือมีความสำคัญเท่าเทียมกัน หน้าหนังสือพิมพ์มีขนาดหน้ากระดาษใหญ่ ผู้อ่านสามารถเปิดอ่านแล้วพับเป็นหน้าเดียว เป็นครึ่งหน้า บางครั้งเป็นหนึ่งในสี่หน้า เมื่อกางหนังสือออกดูสองหน้าพร้อมๆกันไม่ว่าจะเป็นนิตยสาร หนังสือพิมพ์ หรือหนังสือเล่ม ผู้อ่านจะสนใจมุมขอบบนด้านริมสุดมากกว่าตำแหน่งอื่น ความสนใจนี้จะน้อยลงไปตามลำดับ เมื่อตำแหน่งของหน้าเลื่อนต่ำลงมาด้านล่าง และเลื่อนไปตรงรอยพับกลางเล่มของหนังสือ ซึ่งสามารถเขียนอธิบายด้วยภาพได้ ดังนี้

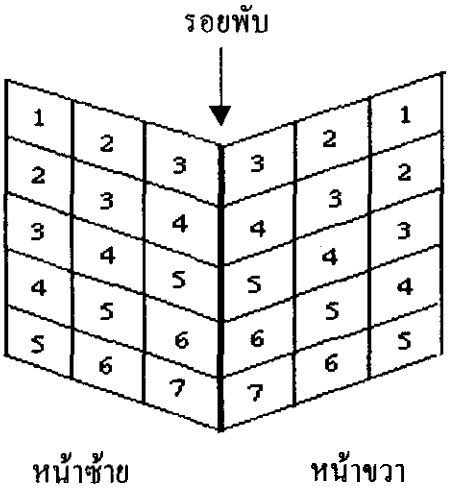

ถ้าแบ่งตำแหน่งในหน้าหนังสือออกเป็นส่วนเล็กๆ ส่วนที่เขียนเลข 1 คือส่วนที่อยู่บนและริมสุดของหน้า ทั้งสองด้านจะเรียกความสนใจได้มากที่สุด และเมื่อเลื่อนตำแหน่งเข้ามาตรงรอยพับ ความสนใจจะลดลงตามลำดับ และในทำนองเดียวกันถ้าเลื่อนตำแหน่งต่ำลงมาข้างล่างความสนใจก็จะลดลงไปอีกตามตัวเลขที่เขียน และจากทุกจุดที่อยู่บนขอบด้านริมของทั้งสองหน้า ถ้าเลื่อนตำแหน่งตรงกลางเข้าไปหารอยพับของหนังสือ ความสนใจก็จะลดลงไปตามลำดับ จุดทีเขียนเลข 7 เป็นจุดที่เรียกความสนใจได้น้อยที่สุด ในที่นี้เราพิจารณาในแง่ของตำแหน่งเท่านั้น ยังมิได้พิจารณาถึงปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น การนำภาพ และสีมาใส่ตรงตำแหน่งที่มีเลขลำดับสูง ตำแหน่งนั้นอาจเป็นจุดดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านขึ้นกว่าจุดอื่นก็ได้

ฝ่ายจัดหน้าจะใช้ตำแหน่งของหน้าพิมพ์ประกอบการพิจารณาตำแหน่งของข่าวบรรณาธิกรณ์สาร แต่มิได้หมายความว่าจะต้องวางข่าวเด่น เรื่องเด่น ไว้ที่ตำแหน่งสำคัญที่สุดเสมอไป บางครั้งอาจจะจัดข่าว ภาพ หรือ หัวเรื่องที่เด่นกว่าไว้ในตำแหน่งที่น่าสนใจน้อยกว่า เพื่อให้หน้าพิมพ์ได้รับความสนใจอย่างทั่วถึงกัน

การจัดหน้าแรกของหนังสือพิมพ์

หน้าแรกของหนังสือพิมพ์เปรียบเสมือนปก ดังนั้นจึงมีความสำคัญในแง่ของการดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน ความสวยงาม สะดุดตา และเชิญชวนให้ซื้อหนังสือพิมพ์ นอกจากจะต้องมีความงามตามหลักศิลปะการจัดหน้าแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงบรรณาธิกรณ์สารซึ่งประกอบด้วยข่าวเป็นส่วนใหญ่ และเป็นข่าวที่ต้องให้ลำดับความสำคัญ การวางตำแหน่งของข่าว การให้เนื้อที่ ตลอดจนการใช้ขนาดและแบบของตัวอักษร สำหรับพาดหัวข่าว ความนำ และเนื้อข่าว ล้วนเป็นสิ่งสำคัญ

องค์ประกอบของหน้าแรก

1. ชื่อหนังสือพิมพ์

เปรียบเสมือนเครื่องหมายการค้า ซึ่งต้องการให้เป็นที่รู้จักและจดจำ ดังนั้น แบบตัวอักษรของชื่อหนังสือพิมพ์จึงออกแบบมาเฉพาะให้เด่น ชัดเจน อ่านง่าย จำง่าย อาจจะมีสีเฉพาะตัวซึ่งสามารถสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของหนังสือพิมพ์

ในส่วนชื่อหนังสือพิมพ์นี้อาจจะมีตรา สัญลักษณ์ (Logo) และ/หรือคำขวัญ (Slogan) ประกอบอยู่ด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้ามีตราสัญลักษณ์และคำขวัญมักให้ความหมายในเชิงแนวคิดปรัชญา ที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย เอกลักษณ์ หน้าที่ของหนังสือพิมพ์ หรือของวิชาชีพสื่อสารมวลชน เช่น อาจมีตราสัญลักษณ์เป็นรูปนกพิราบ ขนนก กล้องถ่ายภาพ ปากกา ฯลฯ เป็นต้น

สำหรับใต้ตัวอักษรชื่อหนังสือพิมพ์ จะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ ได้แก่ เป็นหนังสือพิมพ์ ซึ่งออกจำหน่ายเป็นปีที่เท่าใด ฉบับที่เท่าใด ฉบับวันอะไร วันที่ ... เดือน ... พ.ศ ... และจำหน่ายในราคาเท่าใด

2. ส่วนข้างหัวหนังสือพิมพ์ (Ears)

คำว่า "Ears" หมายถึงส่วนประกอบซึ่งวางอยู่ข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้งสองข้างของชื่อหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับอาจจะมี Ears หรือไม่มีก็ได้ ถ้ามีข้อความของ Ears อาจอยู่ในกรอบรูปสี่เหลี่ยม วงกลม หรือรูปอื่น เดิมทีหนังสือพิมพ์ซึ่งมีชื่อขนาดสั้น จะวาง Ears ลงไปในบริเวณชิดริมทั้งสองข้างของชื่อ เพื่อความมุ่งหมายในการจัดหน้า แต่ปัจจุบัน Ears มีปรากฏอยู่ข้างชื่อหนังสือพิมพ์ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับหนังสือพิมพ์ที่วางชื่อไว้ส่วนบนสุดของหน้า เช่น หนังสือพิมพ์สยามรัฐ The Nation และ Bangkok Post เป็นต้น

สาระของ Ears อาจประกอบด้วยข่าวสั้น รายงานอากาศ ประกาศ ข้อความส่งเสริมกิจการหนังสือพิมพ์และโฆษณา

3. ข่าว

ข่าวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหน้า 1 หนังสือพิมพ์จะให้ความสำคัญแก่ข่าวหน้า 1 เป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าจะมีจำนวนข่าวในหน้า 1 มากกว่าหน้าอื่นๆ และเป็นข่าวที่ผ่านการคัดเลือก และลำดับความสำคัญมาแล้ว

4. ภาพ

ภาพที่ดีสามารถสื่อข่าวได้ ภาพดึงดูดความสนใจ และทำให้หน้าแรกของหนังสือพิมพ์มีชีวิตชีวา น่าติดตามอ่านข่าวต่อไป

5. สารบัญข่าว

ในหนังสือพิมพ์ที่มีจำนวนหน้ามาก หรือแบ่งออกเป็นหลายส่วน (Section) นิยมมีสารบัญข่าว ล้อมกรอบอยู่ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์

สารบัญข่าวอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ สารบัญสรุป (Summary Index) เป็นสารบัญแบบสรุปเรื่อง หรือข่าวต่างๆ ให้สั้นลง เหลือเพียงประโยคเดียว หรือสองประโยค เมื่อผู้อ่านสนใจจึงเปิดหน้าหนังสือพิมพ์ไปตามหน้าสารบัญ สารบัญประเภทที่ 2 เป็นสารบัญหัวเรื่อง (List Index) เป็นการเสนอชื่อของหน้าพิมพ์ที่แยกส่วนไว้ (Section) เช่น เสนอว่า หน้าในมีเรื่องราวที่เกี่ยวกับต่างประเทศ รายงานอากาศ สตรี กีฬา ธุรกิจ ฯลฯ

หนังสือพิมพ์ที่มีสารบัญข่าว ควรวางตำแหน่งของสารบัญไว้ประจำที่ในทุกฉบับ เพื่อความคุ้นเคยและสะดวกของผู้อ่าน

6. โฆษณา

หนังสือพิมพ์สมัยแรกๆ ไม่ลงโฆษณาในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ เพราะถือว่าหน้าแรกเป็นหน้าสำคัญซึ่งทำหน้าที่ของสื่อมวลชน จึงให้ความสำคัญแก่ข่าวมากกว่ารายได้จากโฆษณา นอกจากนี้การไม่มีโฆษณายังเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านได้มากกว่า มีเอกภาพกว่าและจัดหน้าง่าย

ในระยะหลังหนังสือพิมพ์ลงโฆษณาหน้า 1 กันมากขึ้นเพื่อเพิ่มพูนรายได้ ซึ่งจะคิดในราคาที่แพงกว่าหน้าพิมพ์อื่นๆ นอกจากนี้โฆษณาที่เหมาะสม จะทำให้หน้าพิมพ์มีสีสัน ความนิยมในการให้โฆษณา คือ เนื้อที่ต้องไม่ใหญ่เกินไปจนรบกวนความน่าสนใจของข่าว ตำแหน่งที่พิมพ์โฆษณาไม่ควรเด่นกว่าตำแหน่งของข่าว

7. คอลัมน์ประจำ

หนังสือพิมพ์บางฉบับจัดให้มีคอลัมน์ประจำในหน้าแรก เพื่อเสนอเรื่องราวบางอย่างเป็นประจำ เช่น จดหมายเปิดผนึก ตอบปัญหา หรือเป็นคอลัมน์ส่วนตัวของ

บรรณาธิการ เนื่องจากหน้า 1 เป็นหน้าที่เน้นข่าว ดังนั้น ตำแหน่งของคอลัมน์ประจำนิยมวางไว้ส่วนล่างของหน้าพิมพ์ เมื่อพับครึ่งหนังสือพิมพ์แล้ว

แนวคิดการจัดหน้าแรก

แนวคิดของการจัดหน้าแรกได้แก่ หน้าแรกของหนังสือพิมพ์เป็นเหมือนตู้โชว์สินค้า ผู้จัดหน้าพิจารณาหยิบสินค้าที่ต้องการโชว์มาไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสมได้มากเพียงใด ก็จะทำให้น่าสนใจ และมีคนซื้อหนังสือพิมพ์มากขึ้น โดยทั่วไปข้อจำกัดของการจัดหน้าแรกอยู่ที่ระยะเวลาซึ่งจำกัด เนื่องจากต้องปิดเล่ม และส่งพิมพ์ให้ทันกำหนดการออกจำหน่าย และอยู่ที่ปริมาณของชิ้นข่าว ซึ่งมักจะมีมากเกินไป หน้าแรกที่ดีควรจะมีคุณลักษณะเชิงศิลปะ คือ สวยงาม ดึงดูดสายตา น่าซื้อ และมีคุณสมบัติทางวารสารศาสตร์ คือ ลำดับข่าวได้ตรงตามความสำคัญของข่าว และสะท้อนถึงบุคลิกของหนังสือพิมพ์ แนวคิดที่สำคัญของการจัดหน้าแรก ประกอบด้วย

1. คำนึงถึงผู้อ่าน เมื่อผู้อ่านเห็นหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รู้สึกอยากอ่าน เมื่ออ่านแล้วมีความลื่นไหลของเนื้อความ อาจทำได้โดยการเลือกแบบและขนาดของตัวพิมพ์ให้สามารถแยกข่าวแต่ละชิ้นออกจากกันได้โดยอัตโนมัติ หลีกเลี่ยงสิ่งที่กีดขวางการอ่าน เช่น การใช้ตัวอักษรแปลกๆ แต่อ่านยาก การแทรกข่าวสั้นๆ ระหว่างข่าวยาว และการขีดเส้นใต้หัวข่าว เป็นต้น

2. ลำดับความสำคัญของข่าว มีข่าวเด่นมากและเด่นรองตามลำดับ แต่ละข่าวไม่ข่มกันเอง เพื่อช่วยให้ประหยัดเวลาในการอ่าน การจับประเด็น การเลือกอ่านตามความสนใจ

3. แสดงถึงบุคลิกของหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งกับหนังสือพิมพ์เองและผู้อ่าน

4. รูปร่างลักษณะของข่าว ข่าวซึ่งจัดลงในหน้า 1 ควรจะมีลักษณะที่ชวนมอง พร้อมๆ ไปกับความเด่น ปกติการเดินข่าวให้เป็นแบบสี่เหลี่ยมจะดีที่สุด

5. ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของข่าวกับเนื้อที่หน้า 1

เมื่อมีข่าวใดข่าวหนึ่งใช้พาดหัวขนาดใหญ่แต่วางอยู่ตรงซอกหรือมุมเล็กๆ ของหน้าแล้ว จะทำให้ยากแก่การจัดเนื้อที่ของหน้าส่วนที่เหลือให้ชวนมอง ดังนั้น ข่าวพาดหัวขนาดใหญ่ก็ดี ข่าวซึ่งวินิจฉัยว่าจะเป็นข่าวเด่นที่สุดของหน้าก็ดี ควรจะทำการจัดให้อยู่ใน

บริเวณเนื้อที่ค่อนข้างกว้างใหญ่ และอยู่ในตำแหน่งของหน้าซึ่งสะดุดสายตาผู้อ่านได้ก่อนอื่น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการจัดหน้าและเป็นการเน้นความเด่นของข่าวที่ต้องการเน้น

รูปแบบการจัดหน้าแรก

การจัดหน้าหนังสือพิมพ์เป็นการจัดข่าวลงบนหนังสือพิมพ์เพื่อให้ผู้อ่าน อ่านได้สะดวก และหน้าพิมพ์มีความสวยงาม ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า จะจัดหน้าหนังสือพิมพ์อย่างไรก็ได้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

การวางข่าวลงบนเนื้อที่ตามคอลัมน์ต่างๆ นั้นจะวางบนกระดาษดัมมี (Dummy) ซึ่งมีแนวเส้นแบ่งคอลัมน์ไว้ เมื่อพิมพ์เป็นหนังสือพิมพ์ ถ้าปรากฏเส้นแบ่งคอลัมน์เพื่อแบ่งเนื้อที่เรียกว่า เป็นการจัดรูปแบบคอลัมน์ปิด แต่ถ้าไม่ปรากฏเส้นแบ่ง แต่แบ่งเนื้อที่ด้วยช่องว่างระหว่างคอลัมน์ เรียกว่า การจัดรูปแบบคอลัมน์เปิด

สำหรับการจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ลงบนหน้าพิมพ์ของหนังสือพิมพ์สามารถทำได้หลายรูปแบบ ที่สำคัญ มีดังนี้

1. การจัดหน้าแนวดิ่ง (Vertical)

การจัดหน้าตามแนวดิ่ง เน้นลักษณะการวางข่าวในคอลัมน์เดี่ยวโดยตลอดความยาวใต้หัวข่าว เนื้อข่าวบรรจุอยู่ภายในคอลัมน์เดียวใต้หัวข่าวเป็นแนวลึกตลอดคอลัมน์ ดังนั้น จึงมักมีโอกาสที่ข่าว 2 ข่าว จะมาชิดติดกันเรียกว่า Tombstone สามารถป้องกันความสับสนโดยใช้พื้นที่ว่างระหว่างคอลัมน์ และความแตกต่างของขนาดตัวอักษรพาดหัวข่าว การจัดหน้าแบบนี้ไม่ค่อยนิยมกันนักเพราะดูไม่สวย แต่เกิดจากข้อจำกัดของเทคนิคการพิมพ์สมัยก่อน และเป็นการช่วยประหยัดกระดาษพิมพ์ได้ทางหนึ่งในสมัยที่อุตสาหกรรมกระดาษพิมพ์ยังไม่ก้าวหน้าเช่นปัจจุบัน

2. การจัดหน้าแนวนอน (Horizontal)

การจัดหน้าแบบแนวนอนเน้นการจัดวางหัวข่าวให้ยาวตลอดหน้าหรือหลายคอลัมน์ตามขวางของหน้า เนื้อข่าวส่วนใหญ่จะถูกจัดภายในหัวข่าวแต่ละข่าว การจัดหน้าแบบแนวนอนมีประโยชน์หลายประการ อาทิเช่น จัดหน้าได้ง่าย หนังสือพิมพ์สามารถพาดหัวข่าวที่ดึงดูดใจผู้อ่าน สามารถใช้อักษรด้วยขนาดและแบบต่างๆ นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญ คือ

หนังสือพิมพ์สามารถจัดระดับข่าว และจัดองค์ประกอบต่างๆ ได้ง่ายกว่าการจัดหน้าแบบแนวดิ่ง

3. การจัดหน้าแบบสมดุลแท้จริง (True Balance หรือ Symmetry)

รูปแบบการจัดหน้าลักษณะนี้ ผู้จัดมุ่งจะให้หนังสือพิมพ์มีความเป็นระเบียบโดยวางข่าวและเนื้อหาให้ถ่วงดุลเท่ากันหมด ทั้งด้านซ้ายและด้านขวา เป็นลักษณะของความพยายามที่จะให้ความสำคัญต่อข่าวใกล้เคียงกัน กำหนดขนาดตัวอักษร รูปภาพเท่าๆ กัน เมื่อเวลาจัดวางในหน้าด้านซ้ายและขวาจะสมดุลกันอย่างสมบูรณ์แบบ โดยมีคอลัมน์กลางเป็นจุดถ่วงดุลไม่ให้ด้านหนึ่งด้านใดเอียงหนักไป แต่ในทางปฏิบัติจะมีความยากลำบากในการจัดทุกอย่างให้เท่ากันอย่างสมบูรณ์แบบ ทำให้เราไม่ค่อยได้เห็นลักษณะการจัดหน้าแบบนี้บ่อยนักบนหน้าหนังสือพิมพ์

4. แบบกึ่งสมดุลหรือสมดุลแบบแตกต่าง (Contrast and Balance หรือ Informal Balance)

เป็นลักษณะการจัดหน้าที่ไม่สมดุลกันอย่างสมบูรณ์แบบเหมือนในข้อ 3 จุดประสงค์คือพยายามทำให้ส่วนอื่นๆ ของหน้าหนังสือพิมพ์สมดุลกับส่วนที่จัดว่าเป็นข่าวใหญ่ หรือเป็นจุดรวมสายตาที่กึ่งกลางหน้า แท้จริงแล้วการพาดหัวข่าวใหญ่ 3 คอลัมน์ อาจทำให้มีน้ำหนักเอียงไปที่จุดหนึ่งจุดใดมากเกินความจำเป็น จึงจัดส่วนอื่นๆของหน้าให้มีน้ำหนักถ่วงบ้าง วิธีการจัดหน้าแบบนี้ใช้กันมากเพราะสามารถแก้ปัญหาเรื่องความเคร่งครัดของการจัดหน้าแบบสมดุลสมบูรณ์แบบ เปิดโอกาสให้ผู้จัดหน้าสามารถเล่นข่าวใหญ่ 2 - 3 คอลัมน์ กำหนดวางในที่ต่างๆ กันให้ดูสมดุลกันในลักษณะเกือบสมดุลได้

หนังสือพิมพ์ทั่วไปนิยมจัดหน้าแบบนี้มากกว่าแบบ True Balance หรือ Symmetry เพราะสามารถเน้นความแตกต่างในสาระสำคัญของข่าวได้อย่างชัดเจน ทำให้มีความหลากหลายในการนำเสนอข่าว และเร้าความสนใจมากกว่าการเน้นความแตกต่างที่สมดุล ทำให้หนังสือพิมพ์ดูมีชีวิตชีวา น่าตื่นเต้นมากกว่าแบบสมดุลแท้จริง ซึ่งจะดูเรียบเกินไป

5. แบบเน้นจุดสนใจ (Brace หรือ Focus)

มักใช้ในกรณีมีข่าวใหญ่ที่มีความสำคัญมากกว่าข่าวอื่นๆ ในหน้าเดียวกัน ผู้จัดหน้าจะกำหนดวางหัวข่าวใหญ่ไว้ที่มุมบนขวามือหรือมุมบนซ้ายมืออันเป็นตำแหน่ง

สำคัญที่สุด เพื่อดึงความสนใจผู้อ่าน เน้นความสนใจผู้อ่าน เน้นความสำคัญของข่าว แล้วเสริมด้วยภาพหรือข่าวอื่นๆ ซึ่งมีความสำคัญน้อยลงมา โดยจัดตำแหน่งให้ลดหลั่นลงมาในรูปแบบขั้นบันไดตามแนวเส้นทะแยงมุม ความสมดุลจะเกิดขึ้นได้โดยถ่วงน้ำหนักข่าวอื่นๆ ให้ได้สัดส่วนในส่วนที่เหลือของหน้า ในขณะที่น้ำหนักของข่าวใหญ่ก็ไม่ถูกแย่งความสำคัญไป

การจัดหน้าลักษณะนี้ จะใช้มากและได้ผลเมื่อข่าวหนึ่งข่าวใดในวันนั้น มีคุณค่าทางข่าวสูงกว่าข่าวอื่นๆ และต้องการดึงความสนใจจากผู้อ่านเป็นพิเศษ ถ้าหากมีข่าวอื่นซึ่งสำคัญพอๆ กัน หรือไม่แตกต่างกันมากนักก็มักไม่เหมาะสมสำหรับการจัดหน้าแบบนี้ บรรณาธิการจึงต้องพิจารณาถึงเนื้อหาของข่าวเป็นปัจจัยสำคัญประกอบ

6. แบบไร้ระเบียบ (Broken หรือ Circus)

เป็นการจัดหน้าที่ค่อนข้างตามสบาย ไม่มีรูปแบบกฎเกณฑ์ตายตัว หลีกเลี่ยงรูปแบบทั้งสมดุลและแตกต่าง ใช้ลักษณะการพาดหัวและจัดคอลัมน์ ให้มีความหลากหลายในหน้าเดียวกัน ขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้จัดหน้า

ภายหลังเรียกวิธีการจัดหน้าแบบนี้ว่า แบบละครสัตว์ (Circus) กล่าวคือการจัดวางเนื้อหาทุกชิ้น ให้ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ในตำแหน่งต่างๆ กัน โดยถือว่าทุกข่าวมีความสำคัญในตัวของมันเองเท่าๆ กัน เหมือนกับการแสดงละครสัตว์ที่สร้างความเร้าใจให้ผู้ชมในทุกจุด การจัดหน้าแบบนี้จะใช้มากในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม ใช้ขนาดหัวข่าวและภาพต่างๆ กัน อาจสับสนบ้างแต่ก็ดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านได้มากเช่นกัน

ในแต่ละวันหนังสือพิมพ์ชื่อเดียวกัน อาจจะจัดหน้ารูปแบบแตกต่างกันไปก็ได้ ทั้งนี้เนื่องจาก จำนวนข่าว ประเภทของข่าว และความสำคัญของข่าวตลอดจนองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ภาพ ฯลฯ มักแตกต่างกันไป และยังขึ้นอยู่กับวิธีการของฝ่ายจัดหน้าด้วย

การจัดหน้า 1 แบบแนวดิ่ง (Vertical)

BELL'S SCOTCH WHISKY BELL'S

THE GUARDIAN

Printed in London and Manchester

Saturday June 8 1985 25p

BELL'S SCOTCH WHISKY BELL'S

Today

Open-air epic PAGE 13

Lord of the censors PAGE 17

Monday

FREEDOM FIGHTER

Tuesday

PLACE BETTERS

Thursday

BOND AND BIRD

News in Brief

Bank aids Sinclair

Threat to unions

Bitter switch

Bank charges

League gap

Whose gold?

Market move

The weather

Inside

Supporters want legislation brought forward

Powell bill fails but embryo battle hots up

Ground Vaughan — Government should act

Militia takes Unifil troops hostage

Rescue workers find body in well

Axe falls on pit that led strike

US fails to sway Europe

'Inside man' behind £6m security haul

Falklands war ferry holed

Honest Ed's Old Vic bit part

They've both got heart disease.
We want to know why.
The more you help us, the more we'll find out.
British Heart Foundation
The heart research charity

การจัดหน้า 1 แบบเน้นจุดสนใจ (Brace หรือ Focus)

BRITAIN'S REGIONAL NEWSPAPER OF THE YEAR

The Northern Echo

No. 38,750 Founded 1870 WEDNESDAY, NOVEMBER 9, 1988 STILL ONLY 18p

4.0 PM EDITION Presidential Election Special

VOLVO IN DARLINGTON Mill

NEWS BRIEF

Grange Hill actress found

'Ogling' strike

Escape scare

Pay c.p. please

Marcos boost

Death charge

Walesa crisis

Bomber crashes

IN THE NORTH

Robbery charge

Crossbow horror

Memorial row

Pigeon eviction

RING US

WEATHER

Duke left reeling as Republican sweeps back

By George—it's President Bush

By PHILIP YOUNG

GEORGE Bush will be the 41st President of the United States of America.

★★★ Went down fighting

★★★ Surprise a few people

1988 US PRESIDENTIAL ELECTION • RESULTS

KEY TO MAIN MAP

KEY TO STATES

Profile of a President — Page 8

File on fans is favoured

1,000-job hope from new units

Lords rebels lose eye vote

Permissive price

Charles the Silent

GO FOR GOLD WITH VOLVO & The Mill Olympic

£7695 A DRIVEAWAY WINNER

Mill

การจัดหน้า 1 แบบไร้ระเบียบ (Broken หรือ Circus)

ส่วนข้างหัวหนังสือพิมพ์ (Ears)

Lord Moran's controversial Churchill diaries

WORTH

THE SUNDAY TIMES

BELLS SCOTCH WHISKY

APRIL 24 1966

Anti-trust threat to Sotheby's US market

By Henry Brandon

Enough choice

Slipped back

A Royal visit for the goose. The Queen and the Duke of Edinburgh toured the grounds of the Wildfowl Trust in Gloucestershire yesterday with the president, the Duke of Norfolk, after opening a research centre

Drift from pits will mean a £200m bill to meet power needs

By Ian Coulter, Industrial Correspondent

Firm bans LSD 'fantasy' drug

By Dr Alfred Byrne, Medical Correspondent

The Moran Diaries, from which the second of a new series of extracts appears today, are attracting interest and argument to a degree unmatched by any other book this year. During the whole of 25 years as Churchill's personal physician—the years 1940-1965—Lord Moran kept his detailed, perceptive and often deeply moving record. It is a candid book and a controversial book—one that brings the leader closer to Winston Churchill than ever before.

In the Weekly Review 25-28

Government will not allow BEA to buy US jets

By Our Air Correspondent

Rate relief law is being abused

By Martin Bowen

Rhine search for missing Prince

By Antony Terry

Jenkins will speed police mergers

Dearer copper hits cars and homes

3 die, 40 hurt at a cup final

The Pope not to visit Britain next year

CID comb yacht for loot clues

รูปแบบคอลัมน์ปิด

US Yuppies to burn up the ould sod

By TIM HASTINGS

Tug-of-love men 'home in 3 months'

Shares scam firms crackdown

BRIEFLY

No bail on gun charges

Not enough preparation

WP talks 'helpful'

Trade and Peace' talks

A golden welcome

Homecoming of 'Magic Marcus'

Dail offer to the new radio stars

Student fee row

Haughey to hire jet 'at full rate'

GET A LOAN ON YOUR HOME

Health hazard row on river water

รูปแบบคอลัมน์เปิด

8

THE THINKERS AND THE THISTLE – Day Three of the series presented by Harry Reid

A case for Scots to return to their egalitarian roots

'The Scots would be best to let the English drive them out — that would make it much easier in the European context, to have been pushed out of Britain by the English.'

Ireland's honorary Scotsman

Let's not be afraid to be a nation of intellectuals

By PETER JONES